

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 4308
Ημερομ. Κατάθεσης: 15/4/2024

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Λεωφ. Ηρακλείου 145, 14231 ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ,
τηλ.: 2102592213, 2102592105, 2102592258, fax: 2102592097
e-mail: ko@vouli.kke.gr, <http://www.kke.gr>
Γραφεία Βουλής: 2103708168, 2103708169, fax: 2103707410

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την Υπουργό Πολιτισμού

Θέμα: Για την κήρυξη του Γερμανικού στρατοπέδου Πιτσιδίων Δήμου Φαιστού Ηρακλείου Κρήτης ως μνημείου της νεότερης Ελλάδας, προστασία και ανάδειξή του.

Ένα σημαντικό κομμάτι της σύγχρονης ιστορίας της ευρύτερης περιοχής της Μεσαράς Ηρακλείου και γενικότερα της Κρήτης είναι το στρατόπεδο των Γερμανών κατακτητών στο ύψωμα «Ασφεντιλιά», σε απόσταση ενός χιλιομέτρου περίπου νοτιοανατολικά του οικισμού του Καλαμακίου και 1,5 χλμ. βορειοδυτικά του οικισμού των Πιτσιδίων Δήμου Φαιστού της Π.Ε. Ηρακλείου.

Οι σωζόμενες εγκαταστάσεις (κτιριακά συγκροτήματα, καταλύματα, βάσεις αντιαεροπορικών πυροβόλων που συνδέονται με υπόγειους διαδρόμους-χαρακώματα) εκτείνονται σε σημαντική έκταση και καθιστούν τον χώρο μνημείο ιδιαίτερης σημασίας, καθώς έως σήμερα δεν είναι γνωστό να σώζονται παρόμοιες εγκαταστάσεις στην Κρήτη.

Με εισήγηση της ίδιας της αρμόδιας υπηρεσίας, Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Κρήτης, (ΥΠΠΟΑ 15/03/2022 Α. Π.: 706669) αναγνωρίζεται ότι «(...) το οχυρωματικό δίκτυο του κόλπου της Μεσαράς, (είναι) σημαντικό όχι μόνο για την ιστορία της περιοχής, αλλά κι ολόκληρου του νησιού (...) και το μοναδικό που διατηρείται ως τις μέρες μας από όσα είχαν εγκατασταθεί στην περιοχή την περίοδο 1941-1944 (...) Συνεπώς, η Υπηρεσία μας εκφράζει θετική άποψη για τον χαρακτηρισμό του στρατοπέδου των Πιτσιδίων ως ιστορικού τόπου, φορέα ιστορικής μνήμης της περιοχής για την περίοδο της Γερμανικής Κατοχής 1941-1945 στην Κρήτη.». «Επιπλέον, αξιολογήθηκε το σύνολο των σωζόμενων επιτοιχίων ζωγραφικών θεμάτων και γραπτών επιγραφών που σώζεται στο Βόρειο Συγκρότημα στρατωνισμού του στρατοπέδου, εύρημα μοναδικό μέχρις ώρας στο νησί. Γνωρίζουμε πλέον ότι ο τύπος αυτός τοιχογράφησης εντάσσεται στο πλαίσιο της επίσημης στρατιωτικής προπαγάνδας για τον διαφωτισμό και την ενθάρρυνση των στρατιωτών, και απαντά σε πλήθος στρατοπέδων και καταφυγίων (bunkers) σε όλα τα ευρωπαϊκά θέατρα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου» (Διαβιβαστικό Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων 23.09.2013, Αριθ. Πρωτ.: 1713).

Επιπρόσθετα, η επιστημονική σημασία της διατήρησης και ανακήρυξης αυτού του χώρου ως ιστορικού τόπου, ως χώρου ιστορικής μνήμης των δεινών που προξένησε ο ναζισμός, έχει αποδειχθεί και από σχετικούς φορείς, επιστήμονες και προσωπικότητες που με επιστολές, αναφορές και μαρτυρίες τους συνηγορούν στον χαρακτηρισμό του στρατοπέδου ως τέτοιου χώρου που εμπίπτει στα άρθρα 2 και 16 του Ν. 3028/2002. Επίσης, παρόμοια μνημεία έχουν ήδη χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού στην ευρύτερη περιοχή της Μεσαράς παλιότερα (πχ. Δυο Γερμανικά οχυρά στη θέση «Χαράκια» Αγ. Νικολάου Τυμπακίου: 24-6-2011 ΥΠΠΟΤ/ΔΝΣΑΚ/60828/1196).

Ωστόσο, παρά την εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και τις αλληπάλληλες προσφυγές και αιτήσεις θεραπείας του Δικτύου Συλλόγων Μεσαράς προς το Υπουργείο και ειδικά προς το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, ώστε να ανακηρυχθεί ο χώρος του στρατοπέδου και η ευρύτερη περιοχή των Πιτσιδίων ως ιστορικός τόπος, όλες οι απαντήσεις - με πιο πρόσφατη αυτήν του 2022 (ΥΠΠΟΑ 23/09/2022 με Α. Π.: 457485)- ήταν αρνητικές για την κήρυξη ως ιστορικού τόπου των οχυρωματικών-αμυντικών εγκαταστάσεων του Β' Παγκοσμίου Πολέμου που βρίσκονται στην περιοχή Ασφεντιλιάς.

Επειδή οι συγκεκριμένες αποφάσεις του Υπουργείου Πολιτισμού οδηγούν σταδιακά στην εξαφάνιση του μνημείου, καθώς η φθορά που προκαλεί ο χρόνος και η ανθρώπινη παρέμβαση μπορεί να γίνει μη αναστρέψιμη, ενώ το μνημείο κινδυνεύει με διαμελισμό ή και κατεδάφιση από τις υφιστάμενες ιδιοκτησίες όσο δεν κηρύσσεται ως τέτοιο ώστε να απαλλοτριωθεί, **ΕΡΩΤΑΤΑΙ η κ. Υπουργός** ποια μέτρα προτίθεται να πάρει η κυβέρνηση ώστε:

- Να γίνει δεκτή η εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας, Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Κρήτης, και να αναθεωρήσει/θεραπεύσει το Υπουργείο Πολιτισμού, μέσω των αρμόδιων οργάνων του, όλες τις αρνητικές αποφάσεις και άμεσα να προβεί στην κήρυξη ως ιστορικού τόπου του στρατοπέδου στη θέση Ασφεντιλιάς Πιτσιδίων Φαιστού.

- Να γίνουν, μετά την κήρυξή του, όλες οι απαραίτητες μελέτες, απαλλοτριώσεις και κάθε ενέργεια για την ανάδειξη και προστασία του χώρου αυτού, με ευθύνη του Υπουργείου Πολιτισμού και των αρμόδιων υπηρεσιών του και με κρατική χρηματοδότηση.

Οι Βουλευτές
Συντυχάκης Μανώλης
Διγενή Σεμίνα
Κομνηνάκα Μαρία